

slovenske kulturne akcije

L. IX. 21 - 22 VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 7. 12. 1962

NAROČNIKOM IN DOBROTNIKOM

Pisatelj dr. Budal-Pastuškin je letos napisal v tržaškem listu tale stavek o nas: „Belogardisti so iz domovine odnesli milijone in so z njimi tam v Argentini začeli izdajati Slovensko kulturno akcijo.“

Ta stavek nam je v čast, kajti dr. Budal in njegovi so prepričani, da se tako kulturno delo, kot ga v svobodnem svetu razvija SKA, more plačevati samo s težkimi milijoni! Morda je to res, mi ne vemo. Mi vemo samo to, da vse, kar smo napravili in kar delamo, dosegamo le s težkim nadurnim nočnim delom po tlačanski dnevni tlaki, in to ponajvečkrat zastojnim, čemur so se očitno oficijelni pisatelji v domovini že odvadili. Pa z „miloščino“. Smo kot srednjeveški „beraški red“, ki ga v življenju drži idealizem in milost božja. Zato, mislimo, imajo bolj prav tisti, ki tu in v domovini še posebno govore o kulturnem delu slovenskih emigrantov kot o „slovenskem čudežu“. Prav res je namreč nerealno in nedonosno v sedanjih časih izdajati v tujini samo za emigrante slovenske knjige umetnostnih kvalitet. Kdor koli je s tem poizkusil, je lahko ugotovil, da je tako založbeno delo Sisifovo delo: prav ko si nekoliko prišel in blata, se ti sladko breme zopet pogrezne vanj... Prav ko smo z uspelo IV. Umetniško loterijo s pomočjo naših zamejskih likovnih umetnikov, (za kar smo jim neizmerno hvaležni!) za lepo vsoto zmanjšali dolg v Argentini, pa je nakrat poskočil dolar — in nam za prav tolikšno vsoto zvišal naš dolarski dolg v Združenih državah... Sisifovo delo! In videti je, da bo dolar še rasel in da se bomo pogrezali še bolj. Kje so tisti milijoni, o katerih govori dr. Budal? In kje je zdaj tisti čudež, o katerem govore naši prijatelji? Čakamo enega... in čakamo drugega...

In v tem čakanju nismo mogli niti priti na dan z napovedjo naših letošnjih knjig. Kot Damoklejev meč je visela nad nami nestalnost cen in nestalnost plačevanja. Kako predvideti stroške tiska? Julija so se povečali, novembra zopet in za konec decembra se napovedujejo znova... Ali naj postavimo vse na dolarsko bazo? Na kakšne višine bi prišli? „Astronomske“, nam je pisal neki naš veliki prijatelj. Zaradi zmogljivosti plačevanja v argentinski krizi in relacij pesa z dolarjem smo morali za spoznanje celo znižati dolarsko naročnino in druge. Toda za Argentino smo primorani povišati naročnino skoraj za sto procentov in modificirati seveda tudi naročnine za Južno Ameriko. Ni mogoče drugače. Take so razmere: za kosilo, za katerega si lani plačal 30 pesov, plačaš sedaj vsaj 60 \$; Ogrizkovo Jugoslavijo si še pred pol leta dobil za \$ 300, ko se zdaj že prodaja za \$ 650! In ali ti novi Slovenski pravopis ne pride čez tisoč pesov? Kako bo čez mesec dni? Kako čez leto? Ne vemo, toda s tem moramo računati...

Razmere same nas ženejo navzgor in nam motijo red na vse strani. Ali naj čakamo Budalovih milijonov, ali prijateljskega čudeža? Čakamo čudeža, tistega, ki nam je dal svoj čas pogum, da smo s SKA začeli; tistega, ki nam jo je vzdrževal vse do naših dni; tistega, ki naj bi nam pomagal, da ob rednih naročnikih, ki jih imamo — sicer premalo —, na vseh kontinentih sveta in na katere edino lahko postavljamo svoj proračun, nadaljujemo z izdajanjem slovenskih knjig in revij.

Čakamo čudeža. Se pravi: naročnikov, rednih naročnikov predvsem, ki so naši najtrdnjši stebri! Pa brancev, ki kupujejo posamezne knjige! Pa podpornikov, ki nam od časa do časa darujejo od svoje skromne dohodnine! Pa mecenov, ki naj bi nam redno stali ob strani kot naši zavetniki! Pa takih, ki nam ob slovesnih prilikah vržejo prgišče od svojega bogastva...

(Dalje na 4. strani.)

MEDDOBJE VII, štev. 1-2

Vsebina:

PESMI: Anton Novačan: Velikonočne želje; Milena Merlak-Detela: Pogled v prepad; Vladimir Kos: Oblakologija, Nočno vprašanje; Stanko Janežič: Jutro, Ogorčenje, Neznana, Iz podzemlja; Milena Soukal: Nočna balada, Na avtobusni postaji, Mora; Valentin Humar: Pismo prijatelju, Sodobna romanca.

PROZA: Stanko Kociper: Večer v Liki.

ESEJI: Vinko Brumen: Nekaj misli o sodobni izobrazbi; Franc Papež: Studija o poetičnih prvih; M. K.: Josip Vidmar in Oton Župančič; Ing. Stane Gaber: Tehnika in kultura; Judita Kalšek: Pogled v notranjost; Marijan Marolt: Sodobna slovenska umetnost.

RAZPRAVE: Tine Debeljak: Stanko Majcen — pripovednik III; Lev Detela: Povojna književnost v domovini.

NAROČNINA ZA PUBLIKACIJE 1962/63

ARGENTINA: broš. 1.000, vez. 1.200 pesov; **JUŽNA AMERIKA:** broš. 1.100, vez. 1.300 arg. pesov; **ITALIJA:** broš. 6.500, vez. 7.500 lir; **FRANCIJA:** broš. 50, vez. 60 NF; **Nemčija:** broš. 40, vez. 50 RM; **AVSTRIJA:** broš. 260, vez. 320 avstr. šilingov; **ANGLIJA:** broš. 110, vez. 140 angl. šilingov; **AVSTRALIJA:** broš. 90, vez. 110 avstralskih šilingov; **U.S.A. in KANADA:** broš. 13, vez. 16 dol.

Pridržujemo si pravico spreminiti te cene, če bodo razmere to nujno zahtevale.

Lahko se plačuje tudi v obrokih. — Prosimo darila za Glas, ki ga pošiljamo brezplačno. — Spominjajte se pri raznih prilikah **SLOVENSKE KULT. AKCIJE!**

Pred izidom:

Marko Kremžar

SIVI DNEVI

Črtice

Izšlo:

MEDDOBJE VII, 1-2

TARIFA REDUCIDA

Concesión 6228

Registro Nacional

de la Propiedad Intelectual
Nº 624.770

RAFKO VODEB — UNIVERZITETNI PROFESOR

Slovenski pesnik in esejist, član SKA in sourednik naše revije Meddobje je bil imenovan za profesorja na Pontificia universitas Urbaniana (Propagandina univerza), kjer bo poučeval sodobno cerkveno umetnost. Rafko Vodeb, ki je leta 1944 končal filozofsko fakulteto, leta 1948 pa diplomiral na teološki fakulteti, je pred štirimi leti odšel iz Rima, kjer je bil podravnatelj Propaganda fide, ter se vpisal na znano katoliško univerzo v Louvainu (Belgija). Meseca julija tega leta je na visokem inštitutu za arheologijo in umetnostno zgodovino predstavil diplomsko disertacijo „Prepoved podob v Stari zavezi“ (arheološko, zgodovinsko, a vedno pod vidikom umetnostne zgodovine) z dodatkom o Novi zavezi in o cerkvenih očelih prvih dveh stoletij.

Našemu sodelavcu želimo, da bi njegovo znanje bilo tako njegovim učencem kakor tudi vsemu slovenskemu kulturnemu delu v zamejstvu v blagoslov. Iskreno čestitamo!

— Akad. kipar Francè Ahčin prireja razstavo svojih del v prostorih galerije Velásquez, Maipú 932. Razstava je bila odprta v ponedeljek, dne 10. decembra 1962 ob 18. uri. Odprta je do 31. t. m.

— Izlet SKA na Markeževino. Dne 18. novembra je SKA priredila prijateljski izlet na pristavo g. Markeža. Več kot trideset prijateljev se je zbralo z družinami ob „asadu“, ki ga je mojstrsko pekel g. Breclj ter tudi na tem področju potrdil „kvaliteto“, ki odlikuje prireditve SKA. V prvih opoldanskih urah pa je začelo deževati in zabava se je nato razvila v notranjih prostorih. Tu je pozdravil udeležence predsednik g. R. Jurčec in podal nekaj načelen program SKA, njeno pot skozi sodobnost z ozirom na svet in na dom, kjer tudi razvoj gre že neki romantiki nasproti. Nato pa je urednik knjižnih zbirk dr. Tine Debeljak omenil, da je bil sestanek tudi zato sklican, da bi se proslavil izid prvih letošnjih knjig; pa so se zakusile. Tako pa je izkoristil priliko, da je podal načrt letošnjih knjig ter jih karakteriziral. Nato se je ob petju Finkovega kvarteta, pa Simčičeve kitare itd. razvila lepa zabava, ki jo je otroški živčav še povečeval. Dež je tako prijatelje SKA še bolj povezal in izražena je bila želja, naj bi se taki „sestanki“ v prosti naravi še kdaj ponovili.

— Založba „Baraga“ v Buenos Airesu je izdala „veselo knjigo o resnih stvareh“ in sicer Osipa Šesta delo „KAR PO DOMAČE!“, ki je v bistvu knjiga o lepem vedenju za mlade in stare. Knjigo je predelal in z avtorjevim dovoljenjem dopolnil ter posebno poglavje o naših medsebojnih odnosih pa še o naših odnosih do domačinov, med katerimi živimo, napisal Simon Preprost. Humorja polna knjiga v lepi opremi Jureta Vombegarja ima 220 strani in je naprodaj v vseh naših kulturnih centrih pa tudi v pisarni SKA.

NAPOVED NOVEGA LETNIKA

Naš letošnji knjižni program obsega tri leposlovna dela: dve prozi (med tema eno zbirko črtic in en roman, eno pesniško knjigo), štiri številke revije in vsaj mesečno izhajajoči informativni vestnik.

Kot naša 49. knjižna publikacija je že izšla dvojna številka Meddobja, revije, ki si je že pridobila velik sloves med vso slovensko zamejsko družino, pa tudi v domovini, v kolikor komu pride v roke. V Trstu, kjer poznajo, kar se tiče literature „obe strani: domovino in zdomstvo“, je bila svoj čas priznana kot „najboljša slovenska revija sploh“, gotovo pa najsvobodnejša in vrhunski izraz umetnostnih naporov v tujini. S to revijo držimo korak z domovino, tudi višino, vzdržujemo zvezo med ustvarjalci z vseh kontinentov, pa tudi zasledujemo duhovne premike v domovini. Sodobna pesem pa proza, esejistika, znanstvo pa komentiranje časa, njega trenj, ter iskanje poti iz problematike naših dni — vse to je vsebina te revije, katere uredništvo je deloma v Argentini (R. Jurčec, Z. Simčič), deloma v Evropi (R. Vodeb) ter tako hoče s tem pokazati povezavo vsega Zahoda za skupni duhovni napor, pa četudi v njej sodelujejo pesniki z „najdaljnjega Vzhoda“, z Japonske. Izšle bodo štiri številke, skupno 240 strani.

Kot petdeseta knjiga, torej neke vrste jubilejna, bo izšlo novo slovensko leposlovno delo, prvo delo novega, dozdaj še ne nastopajočega pisatelja, Marka Kremžarja: SIVI DNEVI. V lanskem Meddobju se je avtor predstavil javnosti s prvimi pripovednim tekstom, vzetim že iz te zbirke, ki zdaj izhaja v celoti. Sivi dnevi: to so sivi dnevi domobrancev v zaporih sodišča na Miklošičevi cesti v Ljubljani prve tedne po vrnitvi domov v smrt. Zunanji opis tega okolja je pravzaprav podal v knjigi že p. Srdja v Pred vrati pekla. Kremžar pa mu ne sledi v opisovanju, temveč je njegovo oko obrnjeno navznoter. V duhovno problematiko jetnikov, ki po svoje doživljajo zapor in pričakovanja zadnje znane usode. Kremžarju je to notranje dogajanje vse: stene so samo priče notranjih tragedij, grozot in strahot pa duhovnih razmišljanj, obtožb in samoobtožb. Ni to zbirka črtic domobranskih pohodov, napadov, porazov in zmag, nič ni tu kronike vojskovanj, v njih ni junak domobranstvo, temveč samo domobranci, kot posamezniki, človek ob človeku, zaprt med stene, od katerega odpade vse, ostane mu samo še duša in pogled v oko z večnostjo. Tedaj dobe stvari, ki so bile nekoč malenkostne, spričo čakanja smrti nove perspektive, kar se razodene najbolj v pripovedovanju Zgodb na smrt obsojenih jetnikov. Črtice izza zidov ljubljanske jetnišnice, kjer se je pisatelj nahajal kot vrtni domobranec, so pisane z veliko umetnostjo, tako veliko, da se ti zdi resnično preprosta kot navadna zgodbi, ki bi jo lahko napisal kdorsikoli. Pa ravno v tej preprostosti in varčevanju besed je Kremžarjeva čista epika. Nič izumetničenja, le jasnost, nazornost in globina misli, pa naravnost dramatični prijem, taki, da se mi zdi, da bi Kremžar mogel biti tudi dober dramatik. Skratka: te črtice so nov pogled v domobransko tragedijo, v muke povetrinskih dni, pa so obenem tudi odkritje novega pisatelja, od katerega pričakujemo še marsikaj. Strani 105.

Fran Zore: PESMI. Izbor napravil Rafko Vodeb. — V zadnji številki lanskega Meddobja se je predstavil z močnimi pesmimi tudi pesnik F. Zorè, ki nepoznan živi med emigracijo, piše v beležnice svoje pesmi, o katerih ni mislil, da bodo kdaj izšle v tisku. Na vid starejši človek z veliko literarno kulturo polpretekle dobe, ki spominja na Novačanovo realitiko izraza pa župančičev artizem, zlasti na njegovo belokranjsko folkloro,

— Mladinska knjiga v Ljubljani je izdala v svoji zbirki „Globus“ pomorsko potopisno knjigo, ki jo je napisal Milenko Šober. Popisuje predvsem življenje v raznih pristaniščih Evrope in na drugih celinah.

— Državna založba Slovenije je letos razstavljala na knjižnem sejmu v Frankfurtu. Na tej naj-

večji vsakoletni prireditvi je bila dosedaj slovenska knjiga slabo zastopana. Letos pa so prikazali izbor slovenskih knjig in je bil uspeh zadovoljiv. Pozornost so vzbudile predvsem knjige: Čop, Svet med vrhovi, Kosova in Groharjeva monografija, Zbirka slovenskih klasikov, Spomeniški vodniki itd. Založba je navezala stike s tujimi založniki in knjigar-

le da je pri Zoretu zamenjana s prleško in z večjo, a že skoraj ljudsko religioznostjo. Po snovi je še ves v domovini ter se mu ne pozna toliko emigracijsko tujinstvo, kakor je vidna skoraj romantična privezanost na domači kraj in na dogodke, ki so nas pgnali v svet. Zrela pesem, častljiva polstarina, ki bo razumljiva tudi tistim, ki ne morejo sicer dojeti novodobne netvarne poetičnosti. Izbor iz lirike tega našega skritega sopotnika ima svojo veliko literarno zgodovinsko vrednost.

Karel Mauser: LJUDJE POD BIČEM. Trilogije prvi del. Čez 300 strani. — L. 1949 je Mauser že napisal to povest iz časa začetne italijansko-nemške okupacije na Gorenjskem in v Ljubljani nekako l. 1942, o kateri sem nekoč napisal (Zbornik Svob. Slovenije 1956), da je Mauserjevo „najboljše delo z izredno globokim psihološkim razumevanjem ženskega srca in naravnost teološko fino razčlenjenostjo metafizičnih posledic moralnega pregreška“. Je tu problem deklet Anke, ki je idealna učiteljica za ceno nedolžnosti rešila iz italijanskega ujetništva svojega tovariša, pa ob tem zanosila tujerodni plod... Ta moralno duhovni problem glavne osebe same, potem pa njeno nihanje med dvema moškima, za katerega enega se je žrtvovala, in je med partizani ter je ne ljubi, in med drugim, ki jo obsoja načelno, ne da bi poznal njen položaj, ker se nahaja v internaciji, je že sam po sebi zanimiv. Poleg tega pa nam odkriva tudi vso prvo dobo naše okupacije. Povest je resda že izšla v dnevnem časopisju vsaj dvakrat (v koroški Vera in dom in Ameriški domovini), pa ni še izšla knjižno. Sicer pa jo je Mauser za našo izdajo napisal *povsem na novo* in sicer tako, da je za osnovo drugima dvema deloma, s katerima sestavlja trilogijo iz naših let strahote 1941-1945. *Ljudje pod bičem* je kot trilogija že napisana in sta drugi in tretji del izšla v Ameriški domovini. Zajela sta velik del bravcev, ki so v stotini pisem zahtevali ponatis. Ameriška Liga je bila pripravljena izdati roman v knjižni obliki, zastopniki Bojevnike zveze so prosili pisatelja za založbo, toda Mauser je poklonil vse tri dele SKA, „v znak spoštovanja do njenega dela“. S tem ni postal samo *mecen* SKA (vse tri knjige bodo imele čez tisoč tiskanih strani), temveč je tudi omogočil SKA odpreti si pot med najširše plasti naše emigracije. *Spričo tega prosimo in upamo, da nas pri naročbi na letošnje knjige, posebej pa pri naročanju na Mauserjev prvi roman iz trilogije, ki bo v celoti sledila prihodnje leto, podpreta tako Liga kakor Zveza bojevnikov, tako v U.S.A. kakor v Argentini in drugod.* Je to dozdaj prvi veliki tekst v pripovedni obliki o dogodkih med okupacijo, ki je končan (Kociprova tetralogija In svet se vrti naprej, še ni dozorela do druge knjige), in ki bo ogledalo tistih dni in spomenik našim žrtvam, pa naj so take, kot tragična učiteljica prvega dela, ali turjaški borci drugega in vetrinjski mučenci tretjega. Prepričani pa smo tudi, da ne bo slovenske družine, ki bi tega Mauserjevega, za SKA na novo prirejenega „velikega teksta“ ne imela na svoji knjižni polici.

Poleg tega velikega in pomembnega knjižnega darila pa bomo pošiljali svojim naročnikom, članom in prijateljem tudi informativno glasilo GLAS SKA. Verjetno bomo morali skrajšati to svoje glasilo o notranjem delu SKA, pa o kulturnem pogledu na svet in na domovino, iz štirinajstdnevnik na mesečnik, kajti materialni stroški gredo preko naše denarne zmogljivosti. Kakor moremo z zadovoljstvom ugotoviti po darovih, ki so prihajali za Glas, da se je ta naša medsebojna tiskana zveza priljubila bravcem, tako moramo tudi priznati, da pomeni za nas veliko žrtev. Ker pa je nedvomno najbolj živa in najtesnejša povezava SKA z občinstvom upamo, da nam bodo tudi v tem letu prihajali naši naročniki z darovi na pomoč.

To je naš knjižni program za letošnje leto 1962-1963, ki ga s tem predstavljamo javnosti s prošnjo za naročbo.

Knjižni urednik

— Naš prijatelj W. WIECHECKI, poljski slikar, poročen s Slovenko Humarjevo z Blede, razstavlja od 4. 12. do 20. 12. svoje akvarele v Poljskem domu, Serrano 2076. Med razstavljenimi deli — akvareli, grafikami ter keramiko — je tudi akvarel z motivom ljubljanskega magistrata s stolnico in Robbovim spomenikom, s čemer se slikar hoče oddolžiti slovensko-poljskim kulturnim stikom. Priporočamo obisk.

— *Kvartet Finkovih* je v soboto, 29. septembra nastopil v avli buenosaireske privatne univerze Museo Social Argentino. Nastop je bil vključen v cikel koncertov, v katerem nastopajo izbrani umetniki že utrjenega slovesa (npr. Caracciolo, Spivak) in nadpovprečni mladi solisti, kakršna je bila tudi 16-letna Mónica Cosachov v 1. delu sobotnega koncerta (z Bachom, Beethovnom, Schumannom, Debussyjem in Argentincema Ginastero in Fiskerjem). Finkovi (—ravnatelj glasbenega oddelka ustanove, orgelski virtuoz in dirigent E. Jackson jih je predstavil številnemu občinstvu kot slovenske umetnike, ki so že doma in nato po svetu gojili komorno vokalno glasbo na veliki višini) so v odlični izvedbi (stilno in glasovno) zapeli Petelina-Gallusa In nomine Jesu, Petelina-Gallusa Gebet in Todesnot, Palestrine Crucifixus; tercet sester Finkovih Mozartov Grazie agl' inganni tuoi, Paribenijevo Tenzona di fontane in Eisensteinovo Huaino; zaključil je kvartet s prof. Geržiničem pri klavirju z Geržiničevo Cest brezupna slast in Prochazkovo Ptčko. Navdušenemu odobravanju poslušavcev se je kvartet odzval z dodatkom dveh slovenskih narodnih pesmi v Geržiničevi priredbi.

— ZBORNIK slovenskih študentov na Dunaju je izšel za 40-letni jubilej obstoja kluba slovenskih koroških študentov na Dunaju. Vsebinska uvodnika obsega uvodne misli predsednika kluba Feliksa Bistra; pregled delovanja njegovih članov med obema vojnama (dr. Vinko Zwitter) in po drugi svetovni vojni (Feliks Bister); članek o visokošolskem domu „Korotan“ na Dunaju (rektor Ivan Tomažič) ter razprave „Misli o ugotavljanju manjšine na Koroškem (Pavel Zdove)“; „Sprehod po dunajski univerzi“ (Jože Wakounig) ter „Miselnja struktura slovenske povojne književnosti“ (Lev Detela). — Drugi del zbornika obsega leposlovje, in sicer pesmi Milene Meriak-Detele, Jožka Bucha, Feliksa Bistra; poročilo o delovanju kluba v študijskem letu 1961-1962 in čestitke predsednikov osrednjih organizacij koroških Slovencev k jubileju. Zbornik morete naročiti pri Družbi sv. Mohorja v Celoveu ter Klubu slovenskih študentov, Wien VIII, Bennogasse 21. Cena izvodu: 24 avstr. šilingov ali 1 dolar in poština. Ako kdo naroči 10 izvodov, plača poštino založba. Naročbo posreduje tudi pisarna SKA.

— Sprememba naslova: Jeruc O. Dimitrij, kom. knjigarna „Preporod“, Rue Longue Hale 30, Bruxelles 5, Belgique.

— Za TISKOVNI SKLAD so darovali: č. g. Janez Zupan, Boliva, 5 dol.; č. g. dr. Fr. Jaklič, USA, 10 dol.; Humbert Pribac, Avstralija, 1 funt; č. g. Stanko Janežič, Trst, 8.000 lir; č. g. Alojzij Košmerlj, Florida, 300 pesov; g. dr. Šimenc Anton, San Justo, 155 pesov; g. Angel Hrovatin, Capital, 1.000 pesov; Liga kat. Slov., USA, 20 dolarjev. — Vsem iskrena hvala!

narji in napovedujejo, da bo sad teh stikov izdajanje slovenskih knjig v tujih prevodih.

— Vzhodnonemška gledališča so v velikih težavah. Število obiskovalcev je padlo in bo v tej sezoni še bolj nazadovalo. Intendant weimarskega gledališča je izjavil, da zahtevajo partijski funkcionarji sodobne „napredne“ igre, ki

jih pa potem igrajo pred praznimi dvoranami. Tako je Goethejevo delo „Egmont“, ki so ga dajali 84-krat, prišlo gledat trikrat toliko gledavcev kot pa delo „Odločitev Lene Matke“, ki so ga dajali 241-krat. Pri izvajanju opere o švejsku so ponovno pozvali gledavce, naj posedejo prve prazne prostore v parterju.

— Tudi angleški tisk se je pridružil osmrtnicam in spominskim člankom, ki so jih objavili svetovni listi ob smrti univ. prof. dr. Milana Vidmarja. Tako je njegovo smrt javila svetu angleška agencija Reuter. Vodilni angleški list „The Times“ je zapisal, da je bil dr. Milan Vidmar eden od velikih mojstrov šaha, ki so šahu vdihnili novo življenje v letih pred prvo svetovno vojno, ko je bil šah omrtvičen od dogmatičnih teorij, katere je zamislil Tarrasch ob koncu prejšnjega stoletja. Milan Vidmar je bil tisti, ki je skupno s Capablancu, Aljechinom, Niemcevičem in Marshallom vdihnil nove ideje v šah in ga sprostil. To je trajalo do l. 1930, ko je zavladovala sovjetska šola. Vidmarjeva igra je bila značilna zaradi znanstvene preciznosti in velike strategije, v njegovi igri je zaželel pogosto blisk skrajne bistrosti. „Times“ zatem omenja, da je bil Vidmar tudi velik strokovnjak mednarodnega slovesa na polju elektrotehnike.

— V Berlinu je umrl v starosti 86 let znani nemški teolog, biolog in antropolog prof. Muckermann. Kot znanstvenik je proučeval osnovne biološke zakone. Pripadal je skupini najbolj znanih sodelavcev jezuitske revije „Stimmen der Zeit“ v letih takoj po prvi svetovni vojni.

— Slovenski duhovniki v Trstu so izdali v zbirki „Knjižic“ tudi knjižico o škofu Slomšku. Napisal jo je znani mariborski kanonik Franc Hrastelj, ki velja za najboljšega poznavavca življenja škofa Slomška. V tem kratkem življenjepisu je nanizal veliko lepih in novih stvari o Slomšku, med njimi tudi precej takšnih, ki so bile doslej širši javnosti neznane.

— V Celovcu je skupina mladih, za igravsko umetnost navdušenih ljudi, ustanovila „Oder mladje“. Stavijo si za cilj podajati sodobne odrske prireditve za zahtevnega gledavca. Skupina se je prvič predstavila javnosti v nedeljo, dne 14. oktobra in sicer z dramskim poskusom „Mrtvo oznanilo“ koroškega pisatelja Bora Kostanka, urednika revije „Mladje“. „Naš tednik - Kronika“ prinaša o prireditvi kritiko pod naslovom: Mejnik v kulturni zgodovini koroških Slovencev.

— Francoski pisatelj Georges Simenon je doslej izdal ok. 430 knjig, delno pod svojim imenom, delno pod psevdonimi. Zadnje čase napiše samo šest knjig na leto, napoveduje pa 600 strani obsegajoč roman iz pariškega življenja, ki ga bo pisal tri mesece.

BOŽIČNA DARILA

Otrokom:

mladinske knjige SKA:

Kunčič: Gorjančev Pavlek (povest);

Puškin: Pravljica o ribiču in zlati ribici;

Puškin: Pravljica o carični in sedmih junakih.

Odraslim:

Pavlovčič: Zgodovinski atlas Slovenije — in vse ostale knjige

Slovenske kulturne akcije

— Ekipa 160 filmskih tehnikov se je že prvi dan vesoljnega cerkvenega zbora lotila dela, da bo posnela o zboru dokumentarni film. Snemala je v baziliki svetega Petra njegov začetek. Film bo izdelal inštitut „Luce“. Film bo imel informativni značaj, vendar bodo pri snemanju gledali tudi na lepoto. Zanimivo je, da bodo pri filmu sodelovali razni slavni pisatelji François Mauriac, T. S. Eliot, Daniel Rops, Gilbert Cesbron, Julien Green, Graham Greene, Romano Guardini, Bruce Marshall in Christopher Fry. Shemo za film je napisal znani italijanski dramatik Diego Fabbri v sodelovanju z Antoniom Petruccijem. Sam je izjavil, da se je pri tem posvetoval z mnogimi izmed najodličnejših predstavnikov iz kulturnega življenja, ki so vsi pokazali veliko občut-

ljivost za duhovne probleme modernega sveta in ki imajo zaupanje v učinkovitost krščanskega poslanstva. Nekateri izmed pisateljev bodo prišli med zasedanjem koncila v Rim, drugi pa bodo priključeni odlomkom, katere bodo snemali v raznih državah v zvezi z dogodki na koncilu. Prvi dan so porabili za snemanje začetka koncila približno 10.000 metrov filmskega traku. Snemanje bodo nadaljevali med javnimi sejami koncila. Drugi del filma bodo posneli ob zaključku vesoljnega zbora. Film režira Antonio Petrucci s skupino pomočnikov.

**DARUJTE
ZA TISKOVNI SKLAD
SKA!**

(Dolje s l. strani.)

Prosimo pa v prvi vrsti za zvestobo vsaj starih naročnikov. Predvsem v Argentini, kjer je največja razlika v naročnini. Za drugo „inozemstvo“, ki ga ni motila in ga ne moti kriza državnega novca, ni take razlike. Zato upamo na „inozemstvo“. In upamo na nove naročnike, na širše plasti bralcev, kajti letošnji naš knjižni dar je tak, da bo kljub visoki vrednoti vendarle pristopen najširšim vrstam. Pridobivajte nam torej naročnikov! Le to nam more poceniti knjige.

Toda ne cenimo SKA po teži in številu knjig, ne po straneh. *Cenimo pojav SKA kot tak, kot ustanovo, brez katere bi bilo slovensko zamejstvo okrnjeno v bistveni stvari: v predstavnosti svoje kulturne ustvarjalnosti!* Zavedajmo se tudi tega: SKA predstavlja za oblastnike v domovini največjo nevarnost, ker pomeni *svobodo ustvarjanja iz duha!* Nasprotno pa SKA pomeni za večino „podložnikov“ največje upanje iz tujine. In ti nam pišejo: „Vzdržite, prosimo vas, vsej še pet let, pa bo duhovna zmaga vaša!“ Tako gledajo na SKA iz domovine eni in drugi. In mi?

In ti?

Postani naročnik in boš soudeležen pri Budalovih milijonih in našem čudežu! Za božjo voljo pa ne postani to, da bi te zadel Pregljev očitek: „Ker samo rajtaš, ti pravim hudič!“ Ne rajtaj — ljubi!

Iz ljubezni rasto največje stvari. Tudi SKA. Zato k naročnini, ki še zdaj ni taka, kot bi trgovsko morala biti, rajši še kaj — *dodeni...* Hvaležen ti bo pisatelj, hvaležna založba, hvaležen bralec, ti sam boš občutil sladko zavest dobrega dela, in hvaležna ti bo — zgodovina, ki bo nekoč pravično ocenila naš napor in tvojo žrtev kot „zaslužna za slovenstvo“.